

GOŃCIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Sytuacja gospodarcza Polski Premjer Grabski o położeniu gospodarczym i finansowym państwa

Spóźnione odczucie bolesnych faktów — Liczba bezrobotnych zmniejsza się — Spadek cen zboża w maju — Zapowiedź dalszego spadku — Rola pożyczki amerykańskiej — Polityka wywozowa rządu — Zapowiedź szybkiej poprawy

Wczoraj w prezydium rady ministrów premier p. Władysław Grabski udzielił przedstawicielom prasy informacji z dziedziny stosunków ekonomicznych w państwie.

W ostatnich czasach, mówi premier, wytworzył się niezbyt mocny, ale niewątpliwie niepokój, czy nasza ogólna sytuacja ekonomiczno-finansowa nie zdradza pewnego niebezpieczeństwa. Mamy tu zwykłe do czynienia ze spóźnieniem odczucia faktów w szerszych warstwach. Jest to zrozumiałe. Czyniki miarodajne, bezpośrednio oddziałujące na życie, szybko zdają sobie sprawę z tego zjawiska. Istotnie w miesiącu marcu nagromadziły się wzyśkie wskaźniki najbardziej dla nas krytyczne. I wtedy właśnie, w miesiąc u marcu, mało kto odczuwał, mało kto sobie zdawał sprawę z tego stanu rzeczy. W marcu była największa drożyzna, największe bezrobocie, najgorszy bilans handlowy, zanepokojenie zaś przyszło dopiero teraz. A to dlatego, że wszystko to, co w marcu przybrało tak zły charakter wymagało oddziaływania w niektórych wypadkach bardzo bolesnego. I oto teraz po paru miesiącach jesteśmy świadkami, jak konieczne jest działanie postrzymujące.

Jeśli weźmiemy pod uwagę te objawy, o których wspominałem to muszę stwierdzić, że ilość bezrobotnych, która wynosiła w marcu 186 tysięcy, w maju wynosiła tylko 175 tysięcy. Akcja budowlana zaprojektowana na szeroką skalę jeszcze się nie rozpoczęła, a bezrobocie już się zmniejsza.

Co się tyczy cen, to w ciągu kwietnia i maja następował systematyczny spadek i to akurat spadek cen przedmiotów najniezbędniejszych do życia. Cena żyta w Warszawie wynosiła w połowie kwietnia 34 zł., w połowie maja 32, w końcu maja 30, a obecnie nawet poniżej 30 zł.

Premjer przytacza ceny chleba, węgla i innych produktów na dowód samego twierdzenia.

Spadek cen może wydawać się nie naturalny, mówi dalej premier. Nie naturalne jest to, że postępuje tak szybko, ale nastąpić musiał. Przewidywać go można było dopiero od sierpnia, t. j. od czasu realizacji nowego urodzaju. Zaczął się jednak o wiele wcześniej skutkiem tego, że ceny szybko zaczęły się podnosić w okresie poprzednim, t. j. w lutym i marcu. Jeżeli przy nowym urodzaju rozpoczniemy wywóz zboża, nie nastąpi zwiększenia cen, przeciwnie zniżka. Może się to wydawać dziwne. Ale przyczyna tego zjawiska jest prosta. Dziś cena zboża u nas, to jest cena zagraniczna plus koszt transportu z zagranicy, plus koszt handlowe przy 30 zł. wynosi to razem do 4 zł. Zagranica więc cena zboża jest o 4 zł. niższa, t. j. 26 do 27 zł. Jak nastąpi nasz wywóz zagranicę, nie wpłynę on na podniesienie się cen, bo tam tendencja jest wciąż zniżkowa. Jeżeli przopuszczymy, że zagranica cena będzie 26 zł. a w rzeczywistości nawet niższa, zboże zaś będzie wychodziło z Polski zagranicę, to w kraju cena nie może być większa, jak 22 do 23 zł.

Możemy więc najspokojniej patrzeć na sezon jesienny, który może mieć w dalszym ciągu tylko zniżkową tendencję.

A jeżeli cena zboża spadnie o około 15 proc., to i ceny innych produktów spadną o 5 do 6 proc., a nawet do 10 proc. Spadek cen będzie niewątpliwym.

go stanu rzeczy ma w sobie dużo prześady.

Niektórzy obawiali się, że nasza siła podatkowa się załame. Tymczasem nie załamała się ona ani w październiku, ani w grudniu, ani w styczniu, ani w lutym. Mogłaby się załamać w kwietniu. Tymczasem nawet w zakresie podatku specjalnie wrażliwego na czynnik nieurodzaju, podatek gruntowy, wpływ w miesiącach od stycznia do kwietnia zupełnie normalnie. Podatki przemysłowe i podatek dochodowy wzrosły nawet dwukrotnie. Opłaty stempowe, ten wynik życia powszedniego, życia gospodarczego dały 37 milionów 800 tysięcy zł. zamiast 18 i pół miliona zł. w roku zeszłym.

Jedyną pozycją, która zmalała w stosunku do roku zeszłego jest podatek majątkowy, który w pierwszych 4 miesiącach dał 25 milionów, zamiast 94 milionów w roku zeszłym. Trzeba jednak zaznaczyć, że w roku zeszłym w pierwszych 4 miesiącach przypadły dwa wysokie terminy płatności i że terminy te wyzyskano całkowicie, choźdź bowiem o ufundowanie podstawy sanacji skarbu. Tymczasem wciąż w pierwszych 4 miesiącach roku bieżącego ministerstwo skarbu nie wyznaczyło ani jednego terminu. Pierwszy przypada dopiero na czerwiec. Zebrane więc sumy w pierwszych 4 miesiącach r. bież. są to resztki zeszczerzone, które wpłynęły mechanicznie.

Tyle rzeczy powiedziałem już pociesających, że muszę powiedzieć trochę niepociesających. Objawem bardzo niepokojącym jest bilans handlowy i bilans płatniczy. Te cyfry, które do-

stałem za marzec wykazują w bilansie handlowym deficyt 70 milionów zł. Jest to cyfra bardzo wielka.

Następnie z zestawienia Banku polskiego widzimy zmniejszenie się ilości walut obcych, co stanowi bardzo poważne memento. Jest to nasza bardzo wielka troska. Wobec tego rząd zwiększył taryfy celne od luksusu, półluxusu, a nawet ćwierćluxusu. Stan bilansu handlowego jest połączony ze złym bilansem płatniczym i to jest objaw nowy. W zeszłym roku mieliśmy o wiele lepszy bilans, tylko dwadzieścia parę milionów złotych deficytu. W zeszłym roku bilans płatniczy był także lepszy, teraz jest zaś prawie tak samo ujemny jak handlowy.

Z zestawienia Banku polskiego nie sposób jest uchwycić ten stan rzeczy, gdyż otrzymaliśmy pożyczkę amerykańską. Niektórym się wydaje, żeśmy jej wcale nie otrzymali, tymczasem z zestawienia Banku polskiego łatwo przekonać się można, że właśnie w marcu

przy najgorszym bilansie płatniczym w Banku polskim mieliśmy plus. Stało się to dlatego, że pożyczka amerykańska pokryła cały minus marcowy.

W celu ulżenia położenia przemysłowi zmniejszyliśmy taryfy kolejowe na węgiel, w stosunku do Gdańska o 53 proc. na węgiel drzewny o 22 proc. Oczywiście musiała nastąpić rekompensata. Kolej musiała uiszczyć w stosunku do skarbu. Wobec tego minister kolei musiał podnieść taryfy o sobowe.

O wiele gorszą dla całego społeczeństwa było inne zarządzenie, mianowicie ograniczenie kredytu przez bank wsku tek ograniczenia kredytu przez Bank Polski. Ale co może zrobić Bank Polski przy ujemnym bilansie handlowym i płatniczym, żeby utrzymać kurs złoto tego? Pierwszą rzeczą jest napisać list do ministerstwa skarbu i innych ministerstw. W konsekwencji skarb może być. Zmniejsza taryfy, znosi opłaty eksportowe i znosi wszystko, co hamuje eksport i powoduje upływ walut z kraju.

Bank Polski współdziała ze swym stro-ny w obecnych warunkach z przemysłem, ale nie może dawać swobodnie kredytu, musi się trzymać granic, które kursu złotego nie wystawiają na niebezpieczeństwo. W okresie, będącym pod znakiem nieurodzaju, kredyty musiałby być zmniejszone. Odbiło się to na psychice społeczeństwa boleśnie i to jest głównym powodem obecnych nastrojów.

Na zakończenie premier wyraził nadzieję, że obecny paroksyzm nieufności do naszej sytuacji finansowej minie, że najbliższe miesiące przyniosą poprawę, że społeczeństwo, które własnymi siłami stworzyło Bank Polski i walutę, potrafi przejść obecny ciężki okres i rozbudować swój przemysł i ożywić go.

TELEGRAMY.

Przesłanie w Norwegii
Oslo. Rząd norweskich wręczył wczoraj królowi dymisję.

Anglja za Niemcami
Berlin. Posiedzenie angielskiej rady ministrów w sprawie paktu bezpieczeństwa omawiane jest obszernie w prasie tutejszej na podstawie telegramów z Londynu i Paryża.

„Berliner Tageblatt” w następujący sposób charakteryzuje wyniki wspomnianego powyżej posiedzenia: Osiągnięto jednomyślność. Rząd angielski, wbrew stanowisku zwolenników polityki izolacyjnej, postanowił wziąć czynny udział w uregulowaniu kwestji bezpieczeństwa w sprawie granic wschodnich Rzeczy. Rząd angielski stanął na stanowisku pro pozycji niemieckich.
„Deutsche Allgemeine Zeitung” i „Vossische Zig.” we własnych telegra-

Sprawa zmian w rządzie zaczyna się przewlekać.

Rokowania premiera ze stronnictwami bez rezultatów.

Warszawa. Rokowania premiera z grupowaniami parlamentarnymi nate mały zmian w gabinecie, wywołanych dymisją wicepremiera Thugutta, nie osiągnęły dotychczas konkretnych rezultatów.

W kolach parlamentarnych informują, iż p. Grabski wziął sobie do serca głosy prasy zagranicznej, które w deklaracji p. Thugutta upatrują zwrot rządu w sprawie mniejszości narodowych na prawo.

Ustąpienie min. Ratajskiego i po-

wołanie w jego miejsce reprezentanta z kierunku zbliżonego do programu politycznego p. Thugutta zdaniem p. premiera Grabskiego mogłoby w tych warunkach być poczytywane za przyznanie wywodom p. Thugutta racji. — Premier Grabski chciałby, zdaje się uniknąć tego rodzaju komentarzy i dla tego cała sprawa nabiera coraz bardziej charakteru przewlekłego. Obecnie sądzą, że rozstrzygnięcie nie nastąpi przed piątkiem bieżącego tygodnia.

Bolszewickie rozpuchy w Chinach

Na ulicach Szanghaju rozległo się: „Śmierć cudzoziemcom!” — Krwawa walka między tłumem a policją

Londyn. Z Szanghaju donoszą: Tłum zamordował dwóch angielskich policjantów i wśród okrzyków: „Śmierć cudzoziemcom”, usiłował wtargnąć do lokalu stacji politycznej. Policja strzelała z początku na postrach, gdy to jednak nie odniosło skutku, zaczęła strzelać do tłumu. Zabitych zostało 20 osób, a dużo jest rannych.

30 przewódców, rekrutujących się przeważnie z klas studenckich, aresztowano. Od uderzenia kamieniem zginął jeden policjant.

Liczne obce okręty wojenne zostały wysłane do Szanghaju.

Londyn. Jak donosi „Daily Express” ze Szanghaju, tamtejsze rozruchy prze-

ciwko cudzoziemcom są rezultatem energicznej propagandy bolszewickiej wśród miejscowej młodzieży. Na skutek rozruchów było 18 osób zabitych a 60 rannych, w tem niema żadnego cudzoziemca. Policja aresztowała wielu komunistów rosyjskich.

Konsulowie zażądali ogłoszenia stanu wojennego w Szanghaju.

Londyn. Dzienniki donoszą z Hong-Kongu, że w Huenghow (Chiny środkowe) 600 żołnierzy, niezadowolonych z powodu nieotrzymania żołdu, zbuntowało się, przyczem zabito większość oficerów. Pozostali przy życiu oficerowie uciekli na terytorjum portugalskie, do Makao. Podczas walk zabito 60 zbuntowanych żołnierzy.

Fotografie ze zjazdu koleżeńkiego b. uczniów
progimnazjum i gimnazjum w Częstochowie

MOŻNA ZAMAWIAĆ

w biurze „RENOMA” A. OTRĄDKA ulica Kościuszki № 11.

